



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **De Orationibus Iaculatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes**

**Balinghem, Antoine de**

**Antverpiae, 1618**

Cap. XI. Epilogus ad Religiosos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

Deo iudice sit reus animarum quarum saluti orationum suarum ope aut consulere neglexit, aut noluit. Demum si se ab ipso Christo terræ salem, quo cibi id est homines qui tamquam Dei cibus sunt, condiantur, nuncupatum recordatus sit, orationem intermitteret numquam, dum enim ut præclare Gregorius, ab eius vsu cessat, sal infatuatur, ita condiri non valet cibus Dei, atque idcirco ab auctore non sumitur, nec in eius corpus traicitur, ut in æternæ Ecclesiæ augmentum tendat, quia exigente Sacerdotis facultate minimè conditur.

Hom.  
17. in  
Euang.

## C A P V T X I.

*Epilogus ad Religiosos.*

Eph. 2.  
19.

**T**E tandem conuenio qui conciuis es Sanctorum & domesticus Dei, non hospes, non aduena, ut ferè superiores, qui es tamquam à cubiculis regi regum, ut proinde liberè cum eo sermocinandi quouis tibi momento facultas detur. Te, inquam, qui ob id mundo valedixisti ut vacares & videres quoniam suavis est Dominus; & quã bonum ei adhærere iugiter, quamque sit melior dies vna in atrijs eius super millia. Atque vtinam quemadmodum tibi hæc omnia frequentiore orationis vsu suadēt vehementer.

menter, ita & ab iis te persuaderi patiaris: cum præsertim tibi tot ad eam frequentandam adminicula, ipsa Sanctissimi status tui ratio, vitæque institutum suppeditent.

Atque ut de cæteris sileam, quantum queso ad continenter orandum, momentum habet, Sanctum illud religiosorum otium, quo ab omni humano negotio feriat, sæculique sollicitudine immunes, mentem continent liberam, ut eius vires omnes integras omnino, neque terrenarum rerum cura cogitationeque dissipatas, fractasque Deo contemplando, amandoque impendant? Etenim quod alibi de beatis ait Beatus Augustinus, eos neque arare, neque seminare, neque molere, quod hæc opera necessitatis sint, in cælo autem necessitas sit nulla: id ipsam magna ex parte locum habet in religione, in qua vel illa ministeria non obeuntur, vel si id quidem sit ab iis, abest cupiditas omnis, quæ orationis est venenum, vel demum ita exercentur ex maiorum institutis, ut nec ea ipsa oratione vacent, cum ad Dei optimi, maximi gloriam dirigantur uniuersa. Quod quidem cum fit (ut præclare idem Augustinus) non cessatur à Dei laude atque oratione, quoniam hæc ipsa ad Deum relata, Deum laudant. Sic enim (inquit) laudas Deum cum agis negotium, laudas cum cibum & potum capis, laudas cum in lecto requi-

In psal.  
148.

In psal.  
146.

quiescis: laudas cum dormis. Atque ex ipsa actiones, variis iisque crebris interpellantur precatiunculis, ut etiam proprie dicta oratio in iis existat. Itaque omnis veri religiosi vita aliud nihil est quam oratio, cum illi ipsi tempori, quod ea vacare videatur, **Isa. 56.** minimè quidem desit. Nimirum est religio domus orationis; est altare in quo ex Domini praescripto ignem iugiter ardere oportebat, cui etiam fouendo Sacerdotis partes erant continuò ligna addere ac subiicere: **Isa. 31. 9.** Est denique incluta illa Sion & Hierusalem in qua ipsi Deo caminus est, quo scilicet suavissimus ille mirique odoris fumus, qui ex orationis exhalat thimiamate sursum feratur. Et quemadmodum qui ad grammaticae scholam lectionesque admissus, alia omnia agit, nihilque minùs quam ea studia cogitat, is quidem non vacat culpa: Sic iure culpandus qui in domum orationis gratis, summamque gratiam receptus, neglectam tamen oratione, quasi ea nihil ad se spectaret, in omni alia re versatur.

Verum quam religiosum dedecet, quamque ei sit periculosum hoc sancto precandi studio omisso, à statu suo alieniora consecretari, haud ita multo post differendum. Videndum modò an quod ei status sui conditio, locique quem incolit natura & visam fortiter suadent, id non multo magis pra-

præstant qui ab oratione eximij colligantur fructus. Quorum plerisque quamquam tota hæc tractatio sit aspersa, tamen tot sunt illi, tamque præstantes, ut quidquid de iis sit dictum penè nihil videatur, multoque adhuc plus de iisdem dicendum superfit. Nemo est religiosus qui non summè expectat introduci in cellam illam vinariam de qua sponsa in canticis, atque de eius vino dulciore super mel & fauum, ad satietatem usque potare. Atqui orando (si Bernardo credendum) bibitur vinum hoc spirituale lœtificans cor hominis, vinum scilicet Spiritus Sancti quod inebriat mentem & carnalium voluptatum infundit obliuionem, humectans interiora arentis conscientiæ, escas bonorum àctuum digerens & deducens per quædam animæ membra, fidem roborans, spem confortans, vegetans, ordinansque charitatem & impinguans mores.

Quis autem non gestiat religiosus edere, vel de micis cælestis illius mensæ, cui quidem occubantibus beatis Christus Dominus ministrat præcinctus? quis inquam inauditæ illius iucunditatis quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, non exoptet aliquam etiam in hac vita præfensionem? Verùm id orationis virtute effici à Sanctis Patribus traditum est, qui quidem orationem Angelorum opus, & futu-

In Cantica sermo 18.

In vita Barlaam & Iosaphar auctore Damasc.

Tract.  
de orat.  
in fine.

futurae vitae praeludium appellarunt. Nec sane immerito, ut enim est apud Beatum Laurent. Iustinian. orando cor dilatatur dilectione, irradiatur veritate, repletur lumine, perfunditur exultatione, iucundatur suauitate, saginatur deuotione, eleuatur spiritu, inebriatur iubilo, contemplatione nitescit, potitur amplexibus, circumdatur splendoribus, odoribus aspergitur, atque ineffabilibus gaudiis ditatur. Hinc secretorum oritur reuelatio, scripturarum declaratio, futurorum cognitio, sensuum corporalium alienatio, caelestium bonorum medullaris participatio, diuinae bonitatis adhesio, & vnitatis spiritus beata fruitio.

Bone Deus, quanti vnus orationis fructus, quamque praestabilia effecta! sed quanta eius iucunditas, quantaque oblectatio? Quid enim homini in huius quidem corporis ergastulo, mortalitatisque loco detento, iucundius accidere potest, quam deuotione saginari, veritate irradiari, inebriari iubilo, potiri amplexibus, indiuulse continenterque Deo adhescere, caeteraque à Iustiniano allata orationis bona percipere? Equidem hanc arbitror ob causam potissimum, prae illis Patribus orationis studio nihil fuisse antiquius, cui quidem ita sese dabant, ut in eo optimam vitae suae partem collocandam putarent.

Arque

Atque ut omittam Antonios, Arsenios, Siluanos, Simones Stilitas, quos ineunte nocte orare ingressos, sæpe matutina lux in eodem vestigio, exercitioque deprehendit: de Beato quidem Xauerio ita scribitur lib. 6. à Torsellino. Meliaporæ ad ædem Sancti Thomæ c. 5. Thomæ cum diuersaretur, de nocte surgens intrabat in templum, nec ullis aut hominum sermonibus, aut plagis, ac turbis dæmonum à diuinis colloquiis deterreri potuit. Sæpè etiam ibidem totas penè noctes extraxit precibus. Obseruatum est etiã Malacæ à sociis eum ferè in Sacratio quasi alterum Samuelem humi cubitare solitum, in tempestâ inde nocte in templum obrepere, & ante aram maximam, Sacrosanctamque Eucharistiam submissis genibus orare, crucibus autem defatigatis, super aræ gradus proiectum, aut manibus innixum perseuerare in negotio, donec aut somni necessitas, aut auroræ lux superueniret. Quod si facultas templi deesset, non tamen studium deerat orandi. Hæc & alia multa in eandem sententiam Torsellinus, quibus continuum Beati huius viri orandi studium declarat, quod ab eo ne in summis quidem occupationibus quotidianisque itineribus ac difficillimis nauigationibus intermittebat. ut vnquam, quippe cum meditandi occupationem præcipuam duceret.

Ll

De

De sanctis Ægypti monachis commemoratur eos inter laborandum, edendum, ambulandum, quacumque demum aliâ occasione orationem adhibuisse. Quin etiam inter colloquendum. Cùm enim fratres quidam ad certum senem diuertissent, præmissa que de more oratione, simul sermonem contulissent, petiit sub discessum de iis vnus vt rursus orationi se darent. Cui senex non orastis, inquit, omnino inquit hæc quidem appulsi, ex eo autem tempore colloquio intenti nihil orauimus. Quibus ille. Ignoscite mihi fratres quia vobiscum sedens quidam frater ac loquens centum & tres orationes fecit.

De vitis  
Patrum  
l. 5 qui  
est de  
verbis  
seniorū.

De orat.  
c. 100.  
101. 102  
to. 5. bi-  
bliot.  
SS. Pa-  
trum.

Sed mirabile est in hoc genere quod traditum à Beato Nilo de assiduitate constantiaque orandi Patrum superioris memorie. Venit ad nos quidem (inquit) qui narrabat quemadmodum dæmon vsque adeò cui-dam Sancto cùm oraret resistebat, vt simulatque ille manus tenderet, dæmon se in leonis formam verteret, & prioribus pedibus erectis, vngues vtriusque illius manibus infingeret, à quo non prius discedebat quàm manus frangeret: qui verò orabat non prius remittebat, quàm orationes consuetas absolueret. Eiusdem ferè generis est quod subdit de quodam, ad quem orantem cùm accessisset vipera, pedemque eius tetigisset, ille non

non prius manus deiecit, quàm solitam orationem absolueret, nihilq; incommodi accepit, qui Deum plusquam se dilexit. Adde & alterum adhuc admirabilius, de Ioanne cognomine paruo, quem ipse quidem magnum vt erat, vocabat; qui licet vndique circumvolutus & circumplicatus dæmone in draconis speciem mutato, & corpus eius mandente, atque in faciem eius vomente, tamen se à colloquio, & congressu Dei non dimouebat. O inuictos animos, ô magnanimos heroas, quorum in orando constans studium, nec orcus ipse, nec dæmonum furor valuit interpellare!

Quos quidem Beatus Xaverius vt erat <sup>lib. 2.</sup> <sup>c. 15.</sup> cello vir animo, proximè imitatione consecutus est, de quo hæc Torfellinus: Xaverio Meliaporæ in India, in templo Beati Thomæ Apostoli nocte concubia ad aram Beatæ Virginis supplicanti, ex composito superueniunt sempiterni humani generis hostes, irâ, odioque furentes, atque vt illum ab instituto absterreant, truci fremitu, clamoribus variis, horrendoque cuncta complent sono. Mox virum ad minas intrepidum, quàm tumultuosissimè adorti, verberibus atrocissimè cædunt, factis, diuisisque odium explentes suum. Ille inter verbera crepitûsque plagarum, magis de constantia quàm de tergo suo sollicitus; Dei

parentem sui certaminis spectatricem implorare, varios hostium tumultus magnitudine animi eludere, orationem institutam non fortiter solum, sed etiam constanter vrgere. Quocirca molestos illos & importunos interpellatores fortis atque inuicta perseuerantia acerrimum aduersus infestos daemones telum facile abegit. Hæc Torfellinus: qui quidem subdit alia eodem spectantia, eaque sanè pulcherrima, quæ pius lector non sine admiratione, magnòque animi gaudio perleget, quæque breuitatis studio prætermitto.

Forsitan quispiam percontabitur ex me, cur tanta in orando tum assiduitas, tum constantia ab sanctissimis hisce religiosissimisque Patribus adhibita? Suprà obseruatum est eam ab eximiis qui ab oratione percipiuntur fructibus, profectam esse: quibus quidem allecti ipsi, vniuersa illis, etiam incolumitatem, salutemque suam posthabenda prudenter sanè existimabant. Verùm occurrit & altera huiusce rei causa: Animaduertebant opinor vt erant rarâ prudentiâ, & rerum vsu, posse neminem oratione neglectâ germani religiosi nomen, atque dignitatem tueri. Præclarè Bonauentura quodam loco. Sicut fauus sine melle, & murus absque temperamento, & cibus sine condimento, ita vita religiosi sine

De profectu relig. lib. 2. c. 69.

sine studio internæ deuotionis. Atque omnis religio arida est & imperfecta, & ad ruinam pronior, quæ spiritum diuinæ suauitatis non quærit, quæque præcipuum conamen ad orationis studium, & internæ puritatis non intendit. Austeram quidem vitam corporalis exercitationis quasi ad modicum vtilem despiciamus, & ardua charitatis opera actualiter non habemus, sicut olim Sancti qui pro fratribus animas posuerunt. Item sublimia virtutum exercitia pauci habemus, vt eximiæ obedientiæ, perfectæ patientiæ, humilitatis præcipuæ, & pauperatis extremæ. Si ergo istis caremus & adhuc orationis studium postponimus, in quo gloriari de nostra religione poterimus, nisi fortè de solo nomine & exteriori habitu, & verbis scripturæ quæ in foliis & in ore magis quàm in affectu & opere gestamus? Denique religiosus orationem non frequentans, reuerà non solum est miser & inutilis, quinimò coram Deo fert animam mortuam in corpore viuo. Hæc & alia grauissimè Beatus Bonauentura quocum sentit Illustrissimus Caietanus, dam negat religiosi augusti nomine dignum esse eum qui non saltem semel in dies singulos, seponit aliquantulum temporis tum diuinis beneficiis, tum priuatis suis necessitatibus atque miseris

Opusc.  
de per-  
fectione  
vita c. 5.

In 2. 2.  
q. 82. 2. 2.

identidem animo versandis. Quomodo namque (inquit) effectus sine causa, & finis absque medio, insularis portus absque navigatione haberi nequit; sic neque perfectionem ad quam quidem tendere tenetur religiosus, absque precatōnis studio adipisci potest.

c. 10. vi-  
ta.

Diuum quidem Franciscum aiunt solitum dicere orationis gratiam viro religioso imprimis esse desiderandam, neque verò posse quemquam sine ipsa in Dei prosperari seruitio, atque adeò quibus poterat modis, fratres suos ad eius studium excitabat.

Hist. S.  
Domi-  
nici lib.  
3. c. 17.

Sanctus autem Thomas religiosum orationis praesidio destitutum similem esse volebat militis in praelio nudi atque inermis: qui ob eam ipsam causam hostium pateret telis facilèque vulneraretur. Ex his conficitur non modò vt se ipse locupletet religiosus caelestibus donis, ei imprimis colendam orationem, verum etiam vt ne grauius à Deo plectatur, quippe qui non id agat ad quod vocatus est. Neque verò mihi obiciat quisquam, se minùs orationi incumbere, quòd non ea experiatur in eius vsu mentis solatia quæ sibi proposuerat. Iam enim supra disputatum est non metiendum caelestium solationum aut quantitate aut suauitate, orationis germanum solidumque fructum. Sed neque tam est sui parcus Deus,

tam.

ramque diuinarum oblectationum auarus,  
 vt eas tibi recuset si te cum orando præstas  
 quem debes. Videmus enim quandoque  
 sæculares. (verba sunt Bonauenturæ) ad  
 huc in statu peccati positos, ex multo o-  
 rationis vsu, magnâ deuotionis plerum-  
 que perfundi dulcedine, quæ licet ex ve-  
 ræ charitatis radice non profluat, ostendit  
 tamen Deus per hoc quàm paratus sit  
 iustis gratiam deuotionis infundere, si  
 non negligent quærere, qui adhuc in pec-  
 cato politis, sed per orationis studium  
 eius se familiaritati quoquo modo ap-  
 plicantibus, suæ dulcedinis experientiam  
 non abscondit. Quid erit fidelibus ami-  
 cis, si sic se dulcem quandoque Deus ex-  
 hibet adhuc inimicis? Quid ergo reli-  
 giosi excusationis habent prætere, qui  
 diuinæ dulcedinis expertes sunt, quam  
 etiam sæcularibus si studiosè quæsierint vi-  
 demus non negari? Vnde Beatus Ber-  
 nardus. Arguit nos pro certo negligentia  
 & incuriæ ipsa inopia nostra. Haecenus Bo-  
 nauentura.

De pro-  
 fect. re-  
 lig. lib. 2  
 c. 69.

Serm.  
 17. in  
 Cant.

At opponunt alij valetudinis iactu-  
 ram, nec sibi per eam integrum esse ora-  
 re. Sed velim ab his etiam atque etiam per-  
 pendere quantâ animi magnitudine, quàm  
 forti pectore, cum à Beato Xauiero, cum  
 à tribus illis Sanctissimis. Aegypti Patribus

Ll 4 quos

quos supra commemorauimus orando perseveratum sit, quos certè ne acerbissimorum quidem dolorum morsus, neque à demonibus ipsis inflicta verbera & pœnæ, ab huius virtutis cultu auertere potuerunt: mirum pluris eis erat mentis quàm corporis incolumitas, quàm quidem orationis vssu effici multà didicerant experienciâ. Verùm id quidem est, non eandem vniuersis orandi præscribendam esse mensuram, alijs id operæ laborisq̃ue diutius ferre valentibus, alijs non item. Sed quod tempore detractum erit, id crebritate frequentiq̃ue iteratione compensetur, vt etiam supra monuimus. Quæ quidem orandi ratio infirmioribus & quorum tenuior est valetudo, caputq̃ue imbecillius, congruit maxime. In hac autem re caput est vt quisque sincerè sine vllò dolo fucòvè, tamquam is qui eius rei Deo rationem est redditurus, tantum orationi tribuat temporis, quantum illi & per maiores suos licebit, & per valetudinem.

2. parte  
pasto-  
ralis c. 7

Iam verò si tanta cuiuslibet incumbit religioso orandi necessitas, quanta ea erit in præsidibus, iisq̃ue qui alios & moderantur & regunt. De qua quidem re luculenter Gregorius ac disertè quodam loco. Sit (inquit) rector interiorum curam, in exteriorum occupatione non minuens,

tuens, ne exterioribus deditus ab intimis corruat. Pergit grauius castigare eos moderatores, qui orationis studio valere iusso, toto cordis adnifu secularibus curis inferuiunt, hasque cum adsunt, se agere exultant: ad has verò etiam cum desunt, diebus ac noctibus cogitationis turbidæ æstibus anhelant. Voluptatem namque censent si actionibus deprimuntur, laborem deputant si in terrenis negotiis non laborant. Sicque fit, vt dum vrgeri se mundanis tumultibus gaudeant, interna quæ alios docere debuerant, ignorent. Vnde subditorum vita torpescit. Hæc & alia multa Gregorius longè præclarissima, quæ mihi ad finem properanti longiora forent.

Id ipsum nescio an etiam efficacius commendat Sanctus Bonauentura, aureâ illâ tractatiunculâ de sex alis Seraphim, quo quidem loco sextam & vltimam aulam Mystici Seraphim, id est prælati, cuius accessione perficiantur cæteræ, quæque desiderata, ferè inuiles sunt, vult esse orationis assiduitatem & deuotionem (vt ipse loquitur) ad Deum, per quem & zelus iustitiæ accenditur, & pietas compassionis infunditur, & patientia roboratur, & exemplum bonum conditur, & discretio clarificatur: hæc enim quin-

Ll 5 que,

que, tanquam alas quasdam tribuerat præ-  
lato, quas quidem sextæ huius superuentu  
perfici, atque adeò neque sine ea ipsa habe-  
ri, fusè ab eo sacrarum litterarum auctori-  
tate demonstratur.

Porro præscribit ut non pro se tantum  
Deo supplicet, verùm etiam pro sibi com-  
missis omnibus, quorum quidem nisi diui-  
nâ ope adiutus, regimini, custodiæque nul-  
la ratione par esse possit. Etenim nisi Do-  
minus custodierit ciuitatem, frustra vigilat  
qui custodit eam. Atque quemadmodum  
sequester est ipse Deum inter, & sibi sub-  
ditam multitudinem, Dei que partes agit  
docendo eam, corripiendo, consolando:  
sic eius etiam est sibi subditorum curare ne-  
gotia apud Deum, eaque ipsa promouere,  
atque ab eo variâ illis dona exorare, & in  
vniuersum quidquid eorum prodesse po-  
test saluti atque incolumitati precatio-  
ne suâ prouidere: cum eius referat & ve-  
rò agat personam qui de se pronuntiabat:  
Ego sequester & medius fui inter Deum  
& vos.

Et quoniam varijs negotiorum cura-  
rumque distrahitur distineturque molestis  
occupationibus, neque illi ad supplican-  
dum diutius, suppetit otium, suadet saltem  
ut frequenter, aliquantum ijs surripiat tem-  
poris quo quasi furtim & tactim id mune-

ris obeat, tum ne (inquit) in dissuetudinem orandi veniat, tum ne à Deo alienus efficiatur, tum ne gratia diuinæ propitiationis, ei quasi insensibiliter subtrahatur. Imitetur Moysen, qui licet vnicus infinitæ præesset multitudini, ei que iussa capeßere reuerti, & ad obluendum procliu, creberrimè tamen tum orationis tum consilij causa in tabernaculum fœderis itabat:

Neque verò quia minus ei orare licet, idcirco orationem negligat: id enim sibi persuasum habeat (monitum est Bonauenturæ) quod quia pro alijs debet ex officio orare, dabitur ei propter alios copiosior orandi gratia, vt quibus prodest agendò, etiam orando proficit. Et quoniam varia ei sunt agenda, variarumque incumbunt procuraciones rerum, ea omnia (si Bonauenturam audiet) oratione saltem mentali, id est breui iaculatoria præueniet, & ad omnes euentus ea ipsa sese munit: petetque sibi à Domino salubriter inspirari quæ à se velit effici, eorumque euentum ad salutis suæ dirigi profectum. Sicut enim, inquit, nauta præuidens tempestatem, festinat sapius ingredi portum securum: ita Prælati ad orationis portum continuè confugiat, vbi omnes periculorum collisiones euadat, & in omnibus agendis plus orationi fidat quàm propriæ industriæ vel labori. *Vsurpetque* <sup>2. Para.</sup> <sup>20.</sup> frequen-

frequentè illud è sacris litteris. Cùm ignoremus quid agere debeamus, hoc solum habemus residui vt ad te oculos nostros dirigamus.

Const.  
parte 4.  
c. 10. §. 5.

His consentaneè suis præscribat Beatus Ignatius, dum in hæc verba scribens, Rectoris inquebat officium erit in primis oratione & Sanctis desideriis totum collegium velut humeris suis sustinere. Alteros nimirum Athantas eos esse iubebat.

Atque vt ad ea quæ ad omnes attinent sese referat sermo, & tam de iis quæ præstas, quàm quæ spectant subditos differamus: operæ pretium visum est vnum & alterum de infinitis subiicere monitum orationi (cuius quidem ea est religioso viro necessitas, quæ est aquæ, piscium generi) bene ac fructuosè instruiendæ. Primum est, vt quantum in eo erit consuetudinem sæcularium omnem fugiat, nec se ad eos nisi aut obedientiâ ducè, aut charitate magistrâ adiungat vquam; superfluaque omnia cum iis colloquia reseret penitus: si autem cum iis (quia nobis non sumus nati tantùm) erit aliquando agendum, eius quidem consuetudinis erit tractationisquæ mensura, vnica necessitas: vt ea cùm cessat, cesset item & colloquium: vix enim dici potest quantum orationi obsint huiusmodi cum iis qui sæculo famulantur sermocinationes, quam-

quamque Spiritum deuotionis imminuant, arque adeò extinguant. Quare ob iis dicto citiùs se expediat, & si res quidem feret, eis etiam se furtim subtrahat. Cuius facti ducem ac auctorem habebit Beatum Xauerium, de quo Torsellinus commemorat illum sæpe numero cum Malacensibus ciuibus summâ affabilitate sermonis versantem, sensim se clam omnibus subduxisse de circulo, inde diu multumque ab eis requisitum in sylua aliqua aut solitudine suppliciter orantem, aut corpus suum verberantem esse deprehensum.

Vt autem nullum orationis ex hac cum prophanis hominibus consuetudine nascatur damnum, nec quæ ab iis aut fiunt aut referuntur, animo recurrant postmodum precantem interpellatura: id tenendum omnino, vt licet corpore religiosus adsit in huiusmodi colloquiis, corde tamen quàm sit longissimè ab iis, neque verò iis vllâ ratione afficiatur, animo scilicet cogitationeque aliò versa, atque in Deum vt par est intenta atque defixa. Quod quidem à Sancto Thoma Aquinato seruatum commemoratur, qui vbi licebat ab hominum colloquiis ad amica cellulæ silentia redire, omissis omnibus cum quibus erat collocutus, qualescumque etiam

Surius  
in eius  
vita 7.  
Martij.

etiam illi fuissent: mox ad rerum diuinarum meditationem sese recipiebat, id idque animo tam libero, & adrogandum Dominum expedito, ac si interea secum versatus fuisset. Quod utique argumento erat, ceteris quidem rebus interesse & occupari eum potuisse, sed non nisi Deo & rerum diuinarum studio & contemplatione fuisse delectatum. Quod idem de Beato Xa- uerio traditum est à Torfellino.

Alterum erat monitum, in uniuerso hoc orandi negotio sensim progrediendū, constanterque tenendum quod quis cepit, nec aut animi leuitate, aut opinatā inualetudine, aut mentis ariditate ab instituto orationis cursu recedendum. Quod quidem disertè religiosis omnibus præcipitur à Diuo Bonauentura in hæc verba. Qui orationis studio vult intendere, assuescat primò aliquando orationi vacare, deinde sepius ad orationem recurrere, tum in oratione persistere diutiùs, tandem quantumlibet frequenter orationi incumbere, nec pro fastidio aut leuitate desistere, nisi quia corporis debilitas aut vrgens necessitas, vel rationabilis utilitas inde auocat: & iterum reuertatur in id ipsum, ne per diuturnam abstractionem redeat in desuetudinem orandi & refrigescat affectus, percurrat quoque singulos modos orandi (de quibus supra Capite

De profecture  
lig. 1. 2.  
c. 69.

quibus  
est  
est  
est

pite 60.) & diuersis modis suas petitiones  
 formet, & diuersas petitiones attentet, vt  
 tandem in aliqua deuotionis affectum  
 concipiat: & illi quamdiu sibi sapit inhæ-  
 reat. Si autem debilitas capitis aut corpo-  
 nis impedit, tunc breuiter & sæpius oret, &  
 euagationes mentis cohibeat, & sensus ex-  
 teriores sub disciplina retineat, & Dei au-  
 xilium ad singula humiliter inuocet, & pa-  
 tienter si pro suo voto non succedit, assi-  
 duè sustineat. Ipsa quoque quandoque re-  
 tardatio proficiendi est via perfectionis  
 dum humiliat. Et ideo piè Deus cursum no-  
 strum temperat, vt longius procedat, &  
 per hoc melius à superbia defendimur,  
 quia sæpe nimia proficiendi securitas, &  
 feruor continuatus, vires corporis ex-  
 haurit.

Aureum quidem monitum, dignumque  
 quod penitissimè menti infigatur. At vti-  
 nam tam id esset factu, seruatuque procli-  
 ue quam dictu; plures sanè haberet religio  
 hac orationis virtute instructos & ornatos.  
 Verùm tibi ad eam magno conandum est  
 animo quisquis es religioſæ vitæ institutum  
 singulari Dei benignitate complexus: quis-  
 quis non Deo famularis modò (quod qui-  
 dem prophanorum est hominum) at illi  
 adhaerescis etiam, atque adeò vnum es cum  
 illo: quisquis demum iam à facie mundi,  
 igno-

ignobiliq̄ue vulgo segregatus, degis in domo Domini, re ipsa doctus quàm melior est dies vna in atris eius super millia. Tibi, inquam, orationis virtus imprimis colenda, primas ipsa partes ac medias, ac reliquum vitæ tuæ omnis sibi vendicet.

An non id, cum infinita in te diuinæ bonitatis merita, tum illud maximè religioſæ vocationis, meritò exigunt atque efflagitant? An non id ipsum etiam vniuersum militantis, totq̄ue bellis, tum intestinis, tum externis afflictissimum Ecclesiæ corpus, cuius es non ignobile membrum, à te iure suo postulat? Quid? non te miserebit tot mortalium qui purgatorio igne, cuius quidem acerrimi sunt cruciatus, iam quidem torquentur, quiq̄ue tuis, tuiq̄ue similibus precibus vehementer confisi, eas ipsas & vehementer expetunt, & ardentè exoptant? Quid? num ore silente, siccisq̄ue oculis tantam omnis ordinis hominum stragem iacturamq̄ue, summorum, mediorum, infirmorum poteris perspicere, qui in dies singulos, æternùm damnantur? Quis nisi tu qui Dei es domesticus, eum placabit? quis eius auertet iram? quis exarmabit?

Si quis igitur in te est alienorum malorum sensus, si te Dei optimi maximi, atque de te meritissimi afficit honor, qui tot mortalium nefariis fœdisq̄ue sceleribus tam indignè

dignè violatur: Si te Ecclesię, quę te quidem matris instar tot iam annos siu suo benignè est complexa, tangit calamitas, id verò factis testare.

In te est (dicam fidenter nec minùs verè) tum inferni hiatus obstruere, tum mortales ne in eum se dent præcipites prohibere. In te est purgantis ignis vim mitigare, atque adeò extinguere; In te violati numinis honorem instaurare, In te denique est (quid enim non efficiat oratio) Ecclesię pacem, atque ab hostibus securitatem iis profligatis atque deuictis restituere.

O te fortunatum si hæc præstas: ô quanta te hinc demigrantem manet gloria & beatitas: occurrent nimirum beatæ illæ animæ quas precibus tuis, purgante igne creptas cælo inseruisti: obuiabunt & illæ quas peccatorum cœno immerfas, dæmonisq̃ue vinculis illigatas in libertatem asseruisti. Te quę vnâ voce, summâ animi gratitudine liberatorem suum, seruatorem suum, assertorem suum, patronum suum deprædicantes in cælestium cœtum, conciliumque læti ouantesq̃; deducunt. Occurret denique tibi Deus ipse, cuius honores tuendo cõseruandoque orationum tuarũ fructum esse voluisti, latificabit te ipse in domo orationis suæ: Ibi, Ibi videbis & gustabis quã suavis est Dominus, Ibi absterget Deus orationum tuarum lacry-

M m mas

Isa. 35.  
20.

Isa. 61. 3.

Isa. 66.  
18.

mas, & non erit vltra luctus, neque clamor neque dolor erit vltra, quia prima abierunt. Tum erit lætitia sempiterna super caput tuum, gaudium & exultationem obtinebis: & fugiet dolor & gemitus: & quia sibi oratio diuinam vt flectat pietatem validas adhibet comites, pœnitentiam, cinerem, luctum, mœrorem. Apage hæc, procul hæc à beata illa & immortalī vita. Tunc dabo tibi (promissum, id est, eius qui fallere nequit) coronam pro cinere, oleum gaudij pro luctu, pallium laudis pro spiritu mœroris. Tunc gaudebis & exultabis vsque in sempiternum in his quæ ego creo, quia ecce ego creo Ierusalem exultationem, & populum eius gaudium.

F I N I S.